

ת"פ 48552/12/17 - מדינת ישראל נגד גלאל אלבאז, עומר אלבאז

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

19 בדצמבר 2019

ת"פ 48552-12-17 מדינת ישראל נ' אלבאז ואח'

בפני כב' ס.הנשיאה, השופט אליהו ביתן

בעניין:

המאשימה:

מדינת ישראל

נגד

הנאשמים:

1. גלאל אלבאז

2. עומר אלבאז

גזר דין

עמוד 1

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשמים תוקן והנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה הן עיקריהן:

הנאשמים הם אחים המתגוררים בתל שבע, ובזמן הרלוונטי משפחתם היתה מסוכסכת עם משפחת אבו דואם. על רקע הסכסוך, הנאשם 1 היה מעורב בתקרית במהלכה הוא סטר לבן משפחת אבו דואם. מספר ימים לאחר מכן, ביום 10.12.17 בשעות הצהריים, פרצה קטטה בין אנשים ממשפחת אבו דואם לנאשם 1 בה הנאשם 1 הותקף במכות ובאבנים. הנאשם 2 שהיה במקום, אמר לנאשם 1 שיעלו לרכב השייך לנאשם 2, ואכן הנאשמים עלו לרכב, הנאשם 1 נהג ברכב והנאשם 2 ישב לצדו, והם נסעו על מנת לברוח מהמקום, כשלעבר הרכב נזרקות אבנים.

באותה עת, יונס אבו דואם (יליד 1953, להלן: "המתלונן") הלך בשטח עפר, מעבר למדרכה ורחוק מהכביש. הנאשם 1 הסיט את הגה הרכב ימינה, עלה עם הרכב על המדרכה, חצה לעבר שטח העפר שם הלך המתלונן בגבו לרכב, והרכב פגע במתלונן בחוזקה. מעוצמת הפגיעה, המתלונן נפל ארצה והתגלגל עד שנעצר.

הנאשם 1 נסע לאחור, חזר לכביש, פנה שמאלה, כשהוא עולה על אי תנועה, והוא והנאשם 2 ברחו מהמקום.

כתוצאה מהפגיעה נגרמו למתלונן שבר בצלע; חתך באזור החיבור של תנוך האוזן לאזור הפנים; וחתך מרוטש באורך של כ- 2.5 ס"מ מדמם, שנתפר. והוא הובהל לבית החולים שם טופל ושוחרר.

הנאשם 1 לא עצר לאחר פגיעת הרכב במתלונן, והנאשם 2 לא התקשר לגופי ההצלה הנחוצים.

2. על יסוד הודאת הנאשמים בעובדות, כאמור, הנאשם 1 הורשע בעבירות של, חבלה חמורה, לפי סעיף 333 בחוק העונשין תשל"ז-1977 והפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א' (ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961. והנאשם 2 הורשע בעבירה של חובת נוסע להתקשר לגופי ההצלה, לפי סעיף 64א' לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961.

3. ההסדר בנוגע לנאשם 1 לא כלל הסכמה לעניין העונש, ואילו על פי ההסדר הנוגע לנאשם 2 הצדדים המליצו לבית המשפט להטיל עליו מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלונן, לפי שיקול דעת בית המשפט.

הנאשם 2

1. הנאשם ברח עם אחיו ברכב ממקום הקטטה. הוא לא נהג ברכב ולא היה מעורב במעשה שגרם לפגיעה במתלונן. עוונתו התמצה בכך שבהיותו נוסע ברכב שפגע במתלונן, הוא לא התקשר לגופי ההצלה להודיע על פגיעת הרכב במתלונן.

2. בהתחשב בנסיבות האירוע בכללן, ברקע הדברים ובנתוני הנאשם ונסיבותיו - כעולה מטיעוני הסנגור,

הרי שהעונש המוצע על ידי הצדדים במסגרת הסדר הטיעון, סביר.

3. משכך, ובאין עלה המצדיקה דחיית הסדר הטיעון, אני מקבל את המלצת הצדדים לעונש בהתאם להסדר הטיעון.

הנאשם 1

בזמן ביצוע העבירות היה הנאשם 1 צעיר מגיל 21 ובנסיבות קיימת חובה לקבל עליו תסקיר של שירות המבחן.

תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן ערך תסקיר על הנאשם, בו צוינו בין היתר הדברים הבאים-

הנאשם בן 21, רווק. נעדר עבר פלילי. מוכר למערכת הפסיכיאטרית החל משנת 2017. מאובחן כחולה סכיזופרניה. מצוי במעקב פסיכיאטרי ומטופל תרופתית. לדבריו, בוגר 11 שנות לימוד ללא תעודת בגרות. תיאר פערים לימודיים משמעותיים וקושי ברכישת מיומנויות הקריאה והכתיבה על רקע קושי להתמיד במסגרת הבית ספרית בשל הצקות ואלימות מצד ילדים בכיתתו לאור מחלת הסכיזופרניה של אביו. אביו ואחד מאחיו של הנאשם, חולים גם הם בסכיזופרניה. לאורך השנים, אביו של הנאשם נהג לפעול באלימות כלפי המשפחה, סבל מדלזיות, ואף נהג לאיים ברצח. ומגיל צעיר הנאשם ואחיו חיו באווירה לא בטוחה שהשפיעה על מצבם הרגשי, ההתנהגותי וההתפתחותי.

בהתייחסו לעבירה, קיבל עליה אחריות חלקית. שיתף כי מעשיו נבעו מתחושת סכנה ממשית לחייו. תיאר כי ברקע העבירה התנכלות ארוכת שנים ומתמשכת מצד המתלונן ומשפחתו, אשר התבטאה בהצקות חוזרות ונשנות על רקע מצבם הנפשי. תיאר כי ביום ביצוע העבירה משפחת המתלונן החלה לתקוף אותו במכות ובאבנים, ומתוך בהלה וחשש נכנס עם אחיו לרכב שבבעלותם וניסה להימלט מהמקום, תוך שהמתלונן ומשפחתו זורקים לעברם אבנים. ובמהלך ההימלטות פגע בשוגג במתלונן, אשר עמד בדרכו. שלל כוונת פגיעה במתלונן. שיתף כי המשך בנסיעה ולא עצר את הרכב כדי לסייע למתלונן משום שחשש שיפגעו בו. שלל נזקקות טיפולית בתחום האלימות. ותיאר כי מדובר באירוע חריג להתנהלותו.

בשיחה עם אמו, תיארה אותו כילד בעל כוחות התמודדות מוגבלים ודימוי עצמי נמוך, ולתפיסתה פעל כפי שפעל מתוך תחושת מצוקה, כאשר בכוונתו היה להימלט מהמקום ולא לפגוע במתלונן. ציינה כי בין המשפחות מתקיים הליך סולחה.

שירות המבחן ציין כי ממסמכים רפואיים שהובאו בפניו עולה כי הנאשם החל לקבל טיפול תרופתי ביוני 2017 בשל תלונות על התקפי זעם, הזיות שמיעה ומחשבות יחס, ואבחון כחולה סכיזופרניה. צוין כי מאז נטילת התרופות חל שיפור במצבו אולם הוא סובל מעייפות ומתקשה לתפקד. עוד צוין כי הוא שוכח ליטול את הטיפול.

שירות המבחן התרשם כי לנאשם דלות ויכולת נמוכה להבין מצבים חברתיים ולהפעיל שיקול דעת מושכל. ללא דפוסיים עברייניים ואלימים מושרשים. צוין כי הוא מגיע בקביעות לפגישות פרטניות אחת לשבועיים ומשתף פעולה, ולהתרשמות שירות המבחן מצבו הנפשי ירוד וקיים קושי הסתגלותי למעצר.

שירות המבחן העריך כי קיימת רמת סיכון בינונית נמוכה להתנהגות אלימה בעלת מידת חומרה נמוכה-בינונית.

צוין כי קיימת נזקקות טיפולית, והומלץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה. נוכח מצבו הנפשי והתפקודי שתואר, התקשה שירות המבחן להתייחס למסוגלות הנאשם לשאת בענישה קונקרטי של מאסר בעבודות שירות או ביצוע שירות לתועלת הציבור.

טיעוני הצדדים

1. ב"כ המאשימה טענה, כי עבירות האלימות שבוצעו על ידי הנאשם הן מן החמורות ומעשיו של הנאשם עומדים בניגוד לכל הערכים והעקרונות החברתיים והחוקיים. עמדה על הערכים החברתיים שנפגעו בעבירות שביצע הנאשם ועל חומרת הפגיעה בהם. וטענה כי הפגיעה בערכים החברתיים היא ברף הגבוה ביותר. עמדה על מדיניות הענישה הנהוגה והגישה פסיקה. עמדה על נסיבות ביצוע העבירה. טענה כי חלקו של הנאשם הינו מלא ומוחלט. הנאשם ביצע את המעשה לאחר שהגיע למקום מגוריהם של משפחת אבו דואם איתם הוא מסוכסך, והוא יכל לצפות כי הם יבקשו לפגוע בו, וכשהחלו ליידות לעברו אבנים, הוא עלה לרכב ונהג כפי שנהג. עמדה על הנזק שנגרם למתלונן, ועל הנזק שיכל היה להיגרם. וטענה כי לנאשם היתה אפשרות להימנע מביצוע העבירה, והיה ביכולתו להבין את אשר הוא עושה. עתרה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל לצד פסילת רישיון נהיגה למשך 5 עד 10 שנים.

באשר לעונש הראוי לנאשם, ציינה את העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, אשר נטל אחריות ושיתף פעולה עם רשויות החוק, ומאידך ציינה את הצורך בהרתעת היחיד והרבים בעבירות בהן הורשע הנאשם. אשר לתסקיר שירות המבחן, הפנתה לאמירה לפיה הנאשם קיבל אחריות חלקית על המיוחס לו, ולהתרשמות שירות המבחן כי הנאשם מצוי במצב נפשי ירוד, מרוכז בקשייו, נוקט בעמדה פסיבית קורבנית ויתקשה להתגייס לטיפול, וכי קיימת רמת סיכון בינונית נמוכה להישנות התנהגות אלימה. אשר להמלצת שירות המבחן, טענה, כי היא אינה עומדת ביחס הולם לחומרת המעשים.

לאחר קבלת חוות הדעת הפסיכיאטרית של ההגנה, ביקשה לקבוע את עונש המאסר של הנאשם ברף התחתון של המתחם ולהעמידו על 3 שנים.

2. במהלך טיעוני הסנגור לעונש, ביקש הסנגור לאפשר לו לקבל חוות דעת פסיכיאטרית על הנאשם והדבר ניתן לו.

בחוות הדעת הפסיכיאטרית על הנאשם צוינו בין היתר הדברים הבאים-

בן 22, רווק, ממשפחה בדואית עם תחלואה נפשית קשה. אביו ואחיו לוקים בסכיזופרניה.

בתאריך 22.06.17 הנאשם עבר בדיקה פסיכיאטרית בחדר המיון בבית החולים "סורוקה" ואובחן כלוקה במצב פסיכוטי פעיל וחרף, עם מחשבות שווא של רדיפה, והחל ליטול תרופה נוגדת פסיכוזה. ובתאריך 06.07.17 נבדק פסיכיאטרית ונמצא שיפור מסוים תחת השפעה של הטיפול התרופתי.

בתאריך 31.01.18, לאחר ששחרר ממעצר, נבדק על ידי הפסיכיאטר המטפל שלו. הנאשם מסר שבעקבות המעצר חלה החמרה במצבו הנפשי, והוא סובל מכאבי ראש, סחרחורות, נדודי שינה ואי שקט. ולאחר שחזר לטיפול התרופתי, שהופסק במעצר, חל שיפור חלקי במצבו. הרופא ציין כי בבדיקה לא ניצפו תסמינים פסיכוטיים פעילים. הוא אובחן כסובל מהפרעה פסיכוטית דמוי סכיזופרניה חריפה והומלץ על המשך טיפול תרופתי. בבדיקה נוספת אצל הפסיכיאטר דווח כי ממשיך בטיפול התרופתי, אך סובל מאי שקט וחרד מתוצאות ההליך המשפטי.

בבדיקת עורך חוות הדעת נמצא כי לנאשם רמת אינטליגנציה תת בינונית, ללא הפרעות בהליך החשיבה. מדווח על מחשבות שווא של יחס ורדיפה, על כך שאנשים שונים מעוניינים להורגו- לא רק ממשפחת המתלונן. צוין כי הוא מגלה תובנה פורמאלית למחלתו הנפשית, ושיפוט ובוחן המציאות שלו פגומים.

תיאר את השתלשלות הענינים באירוע וטען כי לא התכוון לפגוע במתלונן.

עורך חוות הדת חיווה דעתו כי הנאשם סובל ממחלת נפש, מסוג פסיכוזה דמוי סכיזופרניה עם תסמינים פסיכוטיים פעילים; בהקשר לאירוע העבירה, הנאשם היה בסכנה מציאותית לפגיעה פיזית ולכן ברח מהמקום כדי להינצל. קיימת סבירות כי עוצמת התגובה החרדתית נבעה גם מחרדה פסיכוטית עקב מחשבות שווא של רדיפה עד כדי פגיעה בשיפוט; ועקב מצבו הנפשי החולני, שהייה בכלא עלולה להחמיר את מצבו.

צוין כי הנאשם כשיר לעמוד לדין.

3. ב"כ הנאשמים ציין שהנאשם נעדר עבר פלילי. סובל ממחלת נפש. בשלותו הנפשית נמוכה. גם אביו ואחד מאחיו סובלים ממחלת נפש. וכל חייו הוא סבל מהצקות על רקע זה. ציין כי מאסר בפועל יביא להתדרדרות במצבו הנפשי. הוסיף כי באירוע העבירה הנאשמים הותקפו על ידי משפחת המתלונן, שזרקו לעברם אבנים שפגעו ברכב בו נסעו, ניפצו את שמשות הרכב ופגעו בנאשם 2, והם הרגישו בסכנה ולכן ברחו מהמקום בלי להגיש עזרה למתלונן. הפנה לתסקיר שירות המבחן ולחוות הדעת הפסיכיאטרית. ביקש להתחשב בעובדה כי יכולת השיפוט של הנאשם שונה משל אדם רגיל. והפנה

לאמירה בדבר השפעת התגובה החרדתית של הנאשם על כושר השיפוט שלו. הגיש פסיקה. ציין כי בעת המעצר הנאשם לא קיבל את הטיפול הרפואי הנפשי שהיה זקוק לו.

4. הנאשם הביע צער על מעשיו וציין כי תקופת המעצר היתה קשה לו והוא לא רוצה לחזור לכלא.

דין והכרעה

1. הנאשם הורשע בעבירות של חבלה חמורה והפקרה לאחר פגיעה. מעשי הנאשם נעשו ברצף אחד, בסמיכות זמנים ומקום, והם קשורים זה לזה באופן שיש לראות בהם אירוע אחד. משכך, יש לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו ולגזור עונש כולל לעבירות שביצע הנאשם.

2. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע עבירת החבלה החמורה הם, בעיקר, שמירת החיים והגוף, הזכות לכבוד, והזכות לביטחון ושלווה. בהתחשב בנסיבות ובאופי הפגיעה שנגרמה למתלונן, יש לקבוע שמידת הפגיעה בערכים החברתיים האמורים הינה ברמה בינונית.

הערכים החברתיים העיקריים המוגנים בעבירת הפקרה אחרי פגיעה הינם, קדושת החיים, ושמירת הגוף של נפגעי תאונות הדרכים. ולצדן, מוגנים בעבירה זו הערכים החברתיים של קיום חקירה משטרתית ממצה לבירור נסיבות התאונה והגורמים לה והבאת האחראים לדין, והפנמת ערכים של עזרה הדדית וסולידריות חברתית.

בנסיבות המקרה, שיפורטו בהמשך, מידת הפגיעה בערכים החברתיים האמורים הינה בינונית- נמוכה.

3. מדיניות הענישה בעבירות האלימות הינה, מימים ימימה, של חומרה מובהקת.

"בית-המשפט חייב להעלות את תרומתו הצנועה במלחמה הקשה שיש לחברה בישראל באלימות הגוברת והולכת ברחובות ובבתים, ותרומה זו תמצא את ביטויה בעונשים החמורים ששומה עליהם על בתי-המשפט לגזור על מעשי אלימות שפשו במקומנו כמגיפה. עלינו למוד את הרחמים שבלבנו כמידה הראויה להם, והרי ידענו כי כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי סוף שנעשה אכזרי במקום רחמן. יצא הקול מבית-המשפט ויילך מקצה הארץ ועד קצה. יצא הקול ויידעו הכל כי מי שירשע בעבירת אלימות יישא בעונש חמור על מעשהו. והעונש יהיה על דרך הכלל כליאה מאחורי סורג ובריח. וככל שיעצם מעשה האלימות כן תארך תקופת המאסר..." (ע"פ 8314/03 רג'ח נ' מדינת ישראל תק על 2005 (2) 3016)

ומדיניות הענישה הנוהגת בעבירת הפקרה אחרי פגיעה, מדגישה את הצורך בהרתעה מפני ביצוע העבירה, והקו הכללי שלה הוא של החמרה.

4. בע"פ 4771/14 **אדהם ענאיה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 23.09.14) דובר במערער כבן 26, ששהה שלא כדין בישראל. בשהותו בישראל הכיר את המתלוננת וניהל איתה קשר רומנטי משך כשנה. בהזדמנות מסוימת, לאחר ויכוח נוקב ביניהם, יצאה המתלוננת מהרכב והמערער ביקש לברוח ממנה. בעוד המתלוננת רצה אחריו, הוא פתח בנסיעה לאחור, בידיעה שהמתלוננת מאחורי הרכב, ופגע בה. המתלוננת נפלה לאחור מעוצמת הפגיעה ונחבלה. והמערער נמלט מהמקום ברכב.

המערער הורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובעבירות של שימוש ברכב ללא רשות, נהיגה ללא רישיון (ריבוי עבירות), ונהיגה ללא ביטוח רכב (ריבוי עבירות), ושהייה בלתי חוקית בישראל (ריבוי עבירות), והוטלו עליו **24 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את ערעורו וקבע-

"... אין להקל ראש בעבירות שבביצוען הודה המערער, ואנו סבורים כי העונשים שהושתו עליו אינם חורגים בצורה משמעותית לחומרה. המערער נסע ברכב לאחור ביודעו שהמתלוננת מצויה במקום, כשהוא אדיש לאפשרות הפגיעה בה, והוא אכן פגע בה. יתר על כן, המערער נטל בלא רשות את רכבו של אחר ונהג בו מספר פעמים ללא רישיון וללא ביטוח, ולבסוף נטש אותו בסמוך לביתו באזור. נוסף על כל אלה, המערער שהה בישראל ללא אישור כדין, כשהוא נוהג לצאת לאיו"ש ולחזור ולהיכנס לישראל, וזאת במשך תקופה בת כשלושה חודשים."

בע"פ 7899/12 **עיסא אל סעדי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.03.13) דובר במערער אשר לאחר דין ודברים עם אדם אחר שהלך ברחוב עם חבריו, נסע עם רכבו כך שקדמת הרכב הופנתה כלפי החבורה, והחל לנסוע במהירות לכיוונה. הרכב פגע באחד מהם (להלן: "הנפגע"), והפילו אל הכביש. לאחר מכן, המערער המשיך בנסיעה, פגע בנפגע עם גלגלי רכבו הקדמיים ועצר כשהנפגע שרוע על הכביש בצמוד לגלגלי הרכב האחוריים. בשלב זה, החל אחר מהחבורה להכות ברכבו של המערער בנסיון למנוע את המשך הנסיעה, ואולם, המערער נסע מעט לאחור, ואז החל שוב בנסיעה קדימה, כשהוא פוגע בנפגע עם הגלגלים האחוריים. לאחר מכן, המערער נמלט מן המקום מבלי להושיט עזרה ומבלי להודיע לרשויות או לכל גורם אחר. כתוצאה מן הפגיעה, נגרמו לאחר חבלות קשות, והוא נזקק לטיפול רפואי בבית החולים.

הוסכם בין הצדדים כי התביעה תעתור להטיל על המערער 18 חודשי מאסר בפועל והמערער יהיה חופשי בטיעונו. בית המשפט המחוזי גזר על המערער **18 חודשי מאסר בפועל**.

הערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 4263/14 **מגדי נעאים נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 02.06.15) המתלונן נסע במשאית בה נהג אחיו.

באותה עת, המערער נהג ברכבו ונסע מאחורי המשאית. המערער ניסה לעקוף את המשאית ולא הצליח והוא החל לצפור למשאית ולנהוג בפראות. אחיו של המתלונן עצר את המשאית והמערער עצר את רכבו. המתלונן יצא מהמשאית והלך לכיוון המערער ואז המערער פתח בנסיעה מהירה לכיוונו, פגע בו, והעיפו על מכסה המנוע של רכבו, כך שלמספר שניות אחז המתלונן במכסה המנוע, ואז לחץ המערער על דוושת הבלמים והעיף את המתלונן קדימה לעבר הכביש. כשהמתלונן שרוע על הכביש מולו, המשיך המערער בנסיעה מהירה לעברו, עלה עליו עם רכבו, ונמלט. כתוצאה ממעשים אלו נפצע המתלונן בראשו, ידיו ורגליו, והוא פונה לבית החולים.

המערער הורשע בעבירה של **חבלה בכוונה מחמירה**, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 2 ל- 5 שנות מאסר והוטלו עליו **36 חודשי מאסר בפועל**. ערעורו על חומרת העונש, נדחה.

בע"פ 615/12 **אביאל שושן** נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.2.13) המערער, שאחד מבני משפחתו היה מסוכסך עם המתלונן, נהג ברכב (למרות שמעולם לא היה בידו רישיון נהיגה בתוקף) בסמוך לביתו של המתלונן, כשלצדו יושב אחיו הקטין. בהגיע המערער בסמוך לבית הוא הסיט את הרכב אל תוך החצר לכיוונו של אביו של המתלונן, שהבחין בכך, קפץ הצידה ולא נפגע. המתלונן יצא מפתח ביתו אל החצר והמערער נסע לאחור כדי להיכנס שוב לחצר ולפגוע בו עם הרכב. המערער נסע שוב לתוך חצר הבית, פגע קלות באביו של המתלונן והמשיך בנסיעתו לעבר המתלונן, הפילו ארצה ונסע עליו תוך שהוא גורם לו חבלה חמורה. לאחר מכן הפקירו המערער ואחיו את המתלונן ולא הגישו לו עזרה רפואית. המתלונן, שנפגע פגיעה רב מערכתית בכל חלקי גופו, אושפז במצב קשה, מונשם ללא הכרה ועבר ניתוחים. בתום שמיעת ראיות הורשע המערער בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא ביטוח רכב, והושתו עליו **שש שנות מאסר לריצוי בפועל** ועונשים נלווים. הערעור נדחה.

בע"פ 1229/10 **טארק מג'דוב** נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 05.08.10) דובר במערער שהתווכח עם אחר, אתו היו לו עסקים משותפים, ובשלב מסוים נכנס לרכב והסיעו לאחור, בזמן שאותו אחר עומד ליד דלת הנהג ומדבר עמו. הרכב פגע במתלונן והפילו ארצה והמערער ברח מהמקום. למתלונן נגרם שבר בקרסול הרגל.

המערער הורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והפקרה לאחר פגיעה ונדון ל- **18 חודשי מאסר בפועל** ועונשים נלווים.

הערעור נדחה, ובית המשפט העליון קבע כי -

"העונש שהוטל על ידי בית המשפט המחוזי נמצא במדרג הנמוך של רף הענישה על עבירות דרך חמורות. בית המשפט המחוזי נתן דעתו לכלל השיקולים הצריכים לעונש במקרה זה ואיזן ביניהם באופן ראוי. העבירות של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והפקרה לאחר פגיעה, בהן הורשע המערער, הן עבירות חמורות. בולט במיוחד במקרה זה השימוש האלים שעשה המערער בכלי הרכב שלו במטרה לפגוע במתלונן, ככל הנראה בעקבות מחלוקת. הפקרת המתלונן לאחר הפגיעה בו היא בבחינת הוספת חטא על פשע היא מבטאת זלזול בערך של חיי אדם ודופי מוסרי של ממש.

בע"פ 7760/15 **מדינת ישראל** נ' **עומרי הייב** (פורסם בנבו, 10.05.16) המשיב רב עם המתלונן ואדם נוסף,

ובשלב מסוים הוא נכנס לרכב ונסע לעבר המתלונן כדי לפגוע בו. הוא פגע עם חלקו הימני של הרכב במתלונן וכתוצאה מכך המתלונן הוטל על הארץ והשמשה הקדמית של הרכב נסדקה. לאחר מכן, המשיב נסע אל ביתו. בהמשך, רכבי משטרה יצאו לכיוון ביתו של המשיב ובשלב מסוים, המשיב, אשר חשב כי המשטרה בעקבותיו, יצא מביתו, נכנס לרכב והחל בנסיעה. הוא עקף ניידת בחדות, המשיך בנסיעה חזיתית למול רכב משטרה נוסף וברגע האחרון סטה שמאלה, עלה על המדרכה ופגע בצידו הימני של רכב המשטרה. המשיב המשיך בנסיעה וכעבור זמן קצר נטש את הרכב. לאחר זמן מה, הסגיר את עצמו לידי המשטרה.

כתוצאה ממעשי המשיב, נגרמו למתלונן, חבלה עם רגישות ונפיחות לאורך עמוד השדרה הגבי והמותני, רגישות לאורך עמוד השדרה הצווארי, שפשוף מעל מותן שמאל ושפשופים לאורך יד שמאל.

המשיב הורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, מעשה פיזיות ורשלנות, וגרם נזק לרכוש. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל. ובהתחשב בנסיבות שונות החליט לסטות ממתחם העונש ולהטיל על המשיב 250 שעות של"צ, צו מבחן למשך 18 חודשים, 12 חודשי מאסר על תנאי, פסילה מלקבל רשיון נהיגה למשך 12 חודשים ופיצוי בסך של 2,000 ש"ח.

המדינה ערערה על קולת העונש ובית המשפט העליון קיבל את הערעור תוך אמירת הדברים הבאים-

"המשיב הורשע בעבירות אלימות חמורות... בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה היתרה הגלומה בעבירות אלימות המבוצעות על רקע ויכוח, ועל הצורך להרתיע מפני יישוב סכסוכים בכוח הזרוע... בענייננו החומרה אותה יש לייחס למעשיו של המשיב אף גוברת אם ניתן את הדעת לפוטנציאל הנזק שהתקיים במעשיו של המשיב כלפי המתלונן - שדומה כי רק בנס לא נגרמו לו פגיעות קשות יותר... בנסיבות אלה, ובשים לב לאמור בתסקיר, הגענו לכלל מסקנה כי העונש שהושת על המשיב סוטה מהותית לקולא ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות כגון דא, ומן הראוי לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של המשיב. עם זאת, אנו רואים להתחשב בנסיבות המקלות שפורטו... ובשים לב לכך שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין, החלטנו לקבל את הערעור ולהעמיד את עונשו של המשיב על **שנת מאסר לריצוי בפועל**. בנסיבות אלה, יבוטלו השל"צ וצו המבחן, ואילו יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנם, ללא שינוי."

בת"פ (חי') 1512-11-14 **מדינת ישראל נ' רג'א ג'אבר** (פורסם בבנו, 28.10.15) הנאשם נהג ברכב ללא רישיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג. משהבחין במתלונן, קטין יליד '98, אשר ישב עם חבריו, עצר את הרכב, צעק לעברו ואיים להרוג את משפחתו, ונסע מהמקום. בהמשך, הוא נסע לבית המתלונן ושם התעמת עם אמו של המתלונן. המתלונן הגיע לביתו והורה לנאשם לעזוב את המקום. בתגובה, איים הנאשם על המתלונן, נכנס לרכב, נסע מרחק קצר, סובב את הרכב כשפניו לעבר ביתו של המתלונן, והמתין לו כשהוא לוחץ על דוושת הגז מספר פעמים, דבר שגרם לבקיעת רעש מהרכב. המתלונן ואמו רצו לכיוון המקום שבו עמד הרכב, ואז הנאשם נסע לכיוונו במהירות, הסיט את הרכב לעבר המתלונן, פגע בו, ולאחר מכן פגע ברכבו באמו של המתלונן והעיפה הצידה. האם נותרה שרועה על הכביש ונאנקה מכאבים, והנאשם נמלט מהמקום ברכבו. כתוצאה ממעשי הנאשם, רגלה של אם המתלונן נשברה, היא נותחה והגפה שלה קוצרה ב-3 ס"מ. אצל המתלונן

אובחנה רגישות בפרק ירכו השמאלי.

התביעה עתרה לקבוע מתחם עונש שבין 3 ל- 6 שנות מאסר. בית המשפט המחוזי קיבל את עמדתה לענין המתחם, וגזר על הנאשם **30 חודשי מאסר בפועל**, לאחר שקבע כי יש לסטות מהמתחם בשל שיקולי שיקום.

בתפ"ח (מרכז) 9592-05-14 **מדינת ישראל נ' עבד אל חמיד גבארה** (פורסם בנבו, 23.02.15), הנאשם, בן זוגה לשעבר של המתלוננת, הגיע ברכב אל גן הילדים של בתם המשותפת, והסתובב במקום עם רכבו. המתלוננת ובתה מנישואים קודמים הגיעו למקום ברכב במטרה לאסוף את הקטינה מגן הילדים. המתלוננת החלה בנסיעה לכיוון ביתה, והנאשם עצר את רכבו וחסם באמצעותו את נתיב נסיעתה של המתלוננת, במטרה לגרום לה לעצור את רכבה. המתלוננת עצרה, יצאה מרכבה ופנתה לעבר הנאשם. הנאשם שילב להילוך אחורי, נסע מספר מטרים לאחור על מנת לצבור תנופה, ואז נסע קדימה לעבר המתלוננת במהירות והתנגש בה. היא הועפה באוויר, התגלגלה, גופה הוטח בשמשת הרכב והיא הוטלה לצידי הכביש. בה בעת, התנגש הנאשם חזיתית ברכבה של המתלוננת בו שהו הבנות וכתוצאה מכך הרכב הועף לחומת קיר המצויה במקום ונבלם שם. לאחר מעשיו, נמלט הנאשם מהמקום ברכבו כשהוא מותיר את המתלוננת והבנות חבולות, מבלי להגיש להם סיוע כלשהו. כתוצאה מהפגיעה, נגרמו למתלוננת חבלות באגן, בגב התחתון, בפנים וברגל שמאל.

בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 14 ל- 40 חודשי מאסר וגזר על הנאשם **20 חודשי מאסר בפועל**.

5. ניתן לראות כי העונשים שהוטלו במקרים השונים שהובאו לעיל, הושפעו מנסיבות המעשה, ובמיוחד מהפגיעה שנגרמה ומהסכנה שהמעשה יצר.

6. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות -

אירוע העבירה כאן התפתח תוך כדי בריחת הנאשמים מפני אחרים שתקפו את הנאשם 1 ובהמשך ידו אבנים לעבר רכבם, והוא לא היה מתוכנן מראש. ואולם, כפי שהובהר מפורשות בהודאת הנאשם, הסעת הרכב לעבר המתלונן לשם פגיעה בו היתה מכוונת.

הנאשם ביצע את העבירה בעצמו, לבדו.

למתלונן נגרמו פגיעות גופניות שהתבטאו בשבר בצלע, חתך באזור החיבור של תנוך האוזן לאזור הפנים וחתך מרוטש שהיה צורך לתפור. ויש להניח שהוא חווה פחד ועלבון ונגרמה לו עגמת נפש.

פגיעה באדם ברכב נוסע, במיוחד מאחור, כשהקרוב אינו מודע לסכנה המתקרבת לעברו ואינו נערך לקראתה, הינה מעשה מסוכן ביותר, העלול לגרום לפגיעת גוף חמורה ואף למוות.

הנאשם ביצע את העבירה בסמוך לאירוע בו הוא הותקף במכות ובאבנים, על ידי בני משפחתו של המתלונן, על רקע סכסוך שקיים ביניהם, ובמהלך בריחתו מהמקום. ויש להניח שבאותה עת הוא היה נתון בסערת רגשות ובכעס.

הסברו של הנאשם לבריחתו מהמקום לאחר הפגיעה במתלונן, מבלי לעצור ולעמוד על תוצאות מעשהו, הנעוץ בפחד מפני זעמם של בני משפחת המתלונן, הגיוני ומתקבל על הדעת.

7. אין חולק שבעת ביצוע העבירות היה הנאשם אחראי למעשיו ושבמהלך המשפט הוא היה כשיר לעמוד לדין, אך יחד עם זאת גם אין חולק שהנאשם סובל מבעיות נפשיות משמעותיות, ושמספר חודשים לפני האירוע הוא היה "במצב פסיכוטי פעיל וחרוף עם מחשבות שווא של רדיפה" והחל ליטול תרופה נוגדת פסיכוזה, ושאביו ואחיו סובלים מסכיזופרניה; שירות המבחן התרשם מהנאשם כאדם דל ובעל יכולת נמוכה להבין מצבים חברתיים שונים ולהפעיל שיקול דעת מושכל, והוא נעדר כלים אדפטיביים להתמודדות מקדמת; ומחוות הדעת הפסיכיאטרית של ההגנה - שהתביעה לא ביקשה לחקור את עורכה - עולה כי יתכן שהחרדתיות הקיימת בנאשם השפיעה על תחושת הסכנה בה היה נתון ועל תגובותיו והתנהגותו בעת האירוע.

8. הנתונים והנסיבות המתוארים, מעמידים את חומרת מעשי הנאשם ואת מידת אשמו בדרגה נמוכה מזו של אדם שאיננו סובל מהליקויים של הנאשם, ויש בהם כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם ועל העונש המתאים לנאשם.

9. בע"פ 1865/14 פלוני נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 04.01.16), נאמרו הדברים הבאים, שאני רואה אותם מתאימים לענייננו -

"ההתחשבות במצבו הנפשי של הנאשם כשיקול רלוונטי בענישה, באה לידי ביטוי בתיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ט הקובע כלהלן:

(א) בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם כאמור בסעיף 40ג(א), יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם: [...]

(6) יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו;

(7) יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה;

(8)[...]

(9) הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1;

(ב) לעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(6) עד (9), בית המשפט יתחשב בהן ככל שסבר שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.

... המחוקק הכיר אפוא במצב בו הנאשם נמצא אחראי למעשיו, אך יכולתו להבין או להימנע מהמעשה נפגמה במידת-מה, או שהוא קרוב לסייג לאחריות פלילית, ויש בכך כדי להפחית את מידת האשם המוסרי של הנאשם:

"מכאן, שכדי להביא בחשבון את מצבו הנפשי של נאשם לצורך הקלה מסוימת בעונשו, אין צורך ברור - כפי שזה קיים בטרם הכרעה בשאלת תחולתו של סייג אי-השפיות - לקבוע אם הנאשם חולה בהכרח במחלת נפש. בניסוח אחר של הדברים, לצורך גיבוש הנתונים בשלב גזר הדין, די בכך שיקבע כי הנאשם סובל מהפרעה נפשית משמעותית, וזאת מבלי לקבוע ממצא חד-משמעי באשר לקיומה של מחלת נפש של ממש. ... כך או כך, דומה שקשה לחלוק על העובדה, שלמעשה היא מוסכמת על הצדדים, שגם אם המערער איננו חולה במחלת הסכיזופרניה הפרנואידי, הרי שהוא סבל וסובל מהפרעה נפשית קשה הקרובה לכך והיה גם מאושפז פעמים אחדות (ולא נפרט יותר מטעמים של צנעת הפרט וסודיות רפואית)" (ע"פ 4312/11 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 13 (10.06.2013)). (עוד להתחשבות במצב נפשי בגזירת העונש, ראו, לדוגמה, ע"פ 2667/14 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 6 (24.11.2014)). לא נעלם מעיני כי במצב הדברים הרגיל, ייתכן שהמערער היה מורשע בעבירה של ניסיון לרצח, שבמסגרת הסדר הטיעון הומרה ככל הנראה לעבירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין, אך בהמרת העבירה אין כדי לשלול התחשבות במצבו הנפשי של המערער:

"שלא כמו בית המשפט המחוזי, סבורני כי באופן עקרוני, אין מניעה להתחשב במצבו הנפשי של נאשם במסגרת גזירת הדין, גם מקום בו אותו מצב נפשי עמד ביסוד הרשעתו של הנאשם בעבירה חמורה פחות מזו שהואשם בה מלכתחילה" (ע"פ 6162/10 דוד כבאז נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.6.2013)). גם אם אין מקבלים את מסקנתה של ד"ר יהלום - שלא נחקרה על חוות דעתה - אני סבור כי יש במצבו הנפשי של המערער ובהתנהגותו המאנית, כפי שבאה לידי ביטוי בתקופה הסמוכה למעשה, כדי להפחית את אשמו המוסרי, הגם שלא יכולה להיות מחלוקת על חומרת המעשה... בהתחשב באמור לעיל, תוך מתן דגש למצבו הנפשי של המערער שזה לו המאסר הראשון, אנו מפחיתים שנתיים מעונש המאסר בפועל שהושת על המערער, כך שתקופת המאסר בפועל תעמוד על שמונה שנים..."

10. בהתחשב בחומרת מעשי העבירות שביצע הנאשם בנסיבותיהם, במידת אשמו של הנאשם, בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הייחודיות הקשורות בביצוע העבירות, כפי שפורטו מעלה,

אני קובע שמתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 12 ל- 36 חודשי מאסר בפועל.

11. עיינתי בפסקי הדין שהוגשו על ידי המאשימה. לא מצאתי בהם מקרה הדומה בנסיבותיו של המעשה ובנסיבותיו של העושה לעניינו.

פסקי הדין שהוגשו על ידי ב"כ הנאשם מתייחסים לסמכות בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, ואינם מתאימים לעניינו.

12. בהתחשב בגילו של הנאשם, נסיבותיו האישיות, דלותו, מצבו הנפשי - המקשה עליו נשיאת מאסר מעבר לקשיים הרגילים הכרוכים בכך; ובהתחשב בכך שזוהי הרשעתו הראשונה ומאסרו הראשון של הנאשם, בהודאת הנאשם, שייתרה את הצורך בשמיעת העדים וחסכה בזמן שיפוט ובתשומות הכרוכות בניהול המשפט עד תום, ובשיתוף הפעולה שלו עם הטיפול התרופתי ועם שירות המבחן, נראה לי שיש לקבוע את עונש המאסר של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם.

13. נוכח כל האמור, אני מטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

הנאשם 1

א. 12 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע או עבירה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה.

ג. פיצוי לנפגע העבירה בסך 10,000 ₪.

ד. אני פוסל את הנאשם מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך שנה מיום שחרורו מהמאסר.

הנאשם 2

א. 3 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה של הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה.

ב. פיצוי לנפגע העבירה בסך 1,000 ₪.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ"א כסלו תש"פ, 19/12/2019 במעמד הנוכחים.